

Ett bättre premiepensionssystem (SOU 2019:44)

Konsumentverket begränsar sitt yttrande till de delar som rör myndighetens uppdrag att ta tillvara konsumenternas intressen.

Konsumentverket välkomnar i allt väsentligt de förslag som lämnas i betänkandet. Enligt verkets uppfattning har de senaste årens åtgärder på premiepensionsområdet bidragit till ett bättre och mer tryggt premiepensionssystem. Konsumentverket anser dock att flera av de åtgärder som föreslås i betänkandet är angelägna för att ytterligare stärka konsumentskyddet.

5.5 Valarkitekturen är nyckeln till ett välfungerande premiepensionssystem

Konsumentverket ser positivt på att utredningen beaktat den beteendekonomiska forskningen och att fokus riktas på individers förmåga att kunna fatta rationella beslut då val görs avseende pensionssparande. Vidare tillstyrker Konsumentverket förslaget om en valarkitektur där förvalsalternativet ska vara utgångspunkten för alla pensionssparare och anser att det är lämpligt att endast de sparare som vill sätta samman egna fondportföljer på fondtorget ska göra det. På sådant sätt tillgodoses behovet för de sparare som inte har några djupare kunskaper och inte själva vill välja hur medlen ska placeras inom premiepensionen samtidigt som man beaktar möjligheten för de sparare som vill vara aktiva och som anser sig ha både viljan och kunskaperna.

Med hänsyn till detta anser Konsumentverket att det är angeläget, precis som utredningen föreslår, att de pensionssparare som väljer att lämna förvalsalternativet ska få lämpligt stöd och information inför varje steg i valprocessen. Vidare ser Konsumentverket positivt på att spararna inför varje val skriftligen ska bekräfta att han eller hon har tagit del av informationen. Konsumentverket saknar dock ett resonemang kring hur funktionsvariation ska beaktas när det gäller den information som ska lämnas till pensionsspararna.

Konsumentverket anser även att det är bra att valprocessen i valarkitekturen sker stegvis genom att pensionsspararen först får välja risknivå, därefter fondkategori och slutligen fonder på det upphandlade fondtorget.

10.3.2 Fondförvaltare som erbjuder fonder på premiepensionens fondtorg ska beakta ESG-faktorer i förvaltningen

Ett fondavtal ska innehålla villkor om hållbarhetsarbete vid fondförvaltning

Ett fondavtal ska innehålla villkor om att fondförvaltaren i förvaltningen ska beakta faktorer som rör miljö, socialt ansvar och företagsstyrning. Ett minimikrav ska vara att fondförvaltaren i förvaltningen ska iaktta vad som följer av sådana internationella överenskommelser som Sverige har ingått och som rör frågor om hållbarhet.

Konsumentverket ser positivt på att den nya myndigheten, vid utformningen av avtalsvillkoren, ska beakta att det på ett effektivt sätt går att kontrollera att dessa efterlevs samt att myndigheten ska granska att fondförvaltare och fonder löpande uppfyller villkoren i fondavtalet. Konsumentverket anser att det är viktigt att en sådan kontroll också genomförs löpande för att därigenom säkerställa att villkoren efterlevs.

12.3.1 Likvärdig fond om spararen inte själv väljer ny fond

Spararnas val beaktas, dock inte alltid självklart vad som är en likvärdig fond

När ett fondavtal löper ut, sägs upp eller hävs ska spararens medel föras över till en fond som i väsentliga avseenden är likvärdig med den tidigare valda fonden om spararen inte inom en viss angiven tid gör ett nytt fondval. Vid ett sådant förfarande kommer flytten av spararens medel i de flesta fall ske till en fond vars risknivå och placeringsinriktning i allt väsentligt överensstämmer med pensionsspararens tidigare val. Vid val av likvärdig fond ska den nya myndigheten tillämpa objektiva kriterier som ska anges i något av upphandlingsdokumenten.

Konsumentverket anser att det är bra att så långt som möjligt säkerställa att spararens val av risknivå och placeringsinriktning beaktas. Verket anser dock att kriterierna för vad som ska utgöra en likvärdig fond tydligt måste framgå för spararna samt att dessa uppmärksammas på när medel i fonden kommer att föras över till en likvärdig fond. I en sådan situation bör spararen direkt få informationen för att om så önskas kunna göra ett nytt val.

13.7.4 Samverkan med övriga myndigheter

Enligt utredningens förslag ska den nya myndigheten samverka med Konsumentverket i konsumentskyddsfrågor som rör premiepensionssystemet. Konsumentverket är positivt till samverkan mellan myndigheterna men ifrågasätter dock behovet av att reglera en samverkanskyldighet i Konsumentverkets instruktion då en sådan skyldighet kan anses falla inom ramen för myndigheters samverkan enligt 8 § förvaltningslagen (2017:900). För det fall en samverkanskyldighet i Konsumentverkets instruktion ändå anses nödvändig anser verket att det bör tydliggöras vad myndigheterna mer konkret ska samverka om.

15 Sekretess

Vad gäller möjligheten att överföra sekretess mellan myndigheterna är det Konsumentverkets bedömning att 11 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400, OSL) inte är tillämplig. Konsumentverket anser inte heller att generalklausulen i 10 kap. 27 § OSL är lämplig för ändamålet. Av generalklausulen framgår att uppgiften får lämnas ut om det är *uppenbart* att intresset av att lämna ut uppgiften har företräde framför det intresse som sekretessen ska skydda. Möjligheterna att rutinmässigt lämna ut uppgifter till en annan myndighet med stöd av denna generalklausul tycks därmed vara begränsade. Konsumentverket anser därför att det bör införas en sekretessbrytande bestämmelse som möjliggör kontinuerligt informationsutbyte.

Detta yttrande har beslutats av avdelningschef Joachim Allard. I handläggningen har också enhetschef Gabriella Fenger-Krog, jurist Anna Gunnarsson, utredare Johan Högberg och föredragande jurist Hanna Aceberg deltagit.

.....
Joachim Allard
Beslutande

.....
Hanna Aceberg
Föredragande